

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

4 december 1997

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 1998**

BELEIDSBRIEF

Stedelijk Beleid

Beleidsprioriteiten 1998

BELEIDSBRIEF

**Huisvestingsbeleid
Recht op Wonen in Vlaanderen**

Beleidsprioriteiten 1997-1998

BELEIDSBRIEF

Binnenlandse Aangelegenheden

Beleidsprioriteiten 1998

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
uitgebracht door de heer Mark Van der Poorten
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Georges Cardoen.

Vaste leden : de heer Georges Cardoen, mevrouw Veerle Heeren, de heer Marc Olivier, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heer Mark Van der Poorten ;

de heren Ward Beysen, Julien Demeulenaere, Francis Vermeiren ;

de heren Herman De Loor, André Kenzeler, Marcel Logist ;

de heren Filip Dewinter, Christian Verougstraete ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Plaatsvervangers :

de heren Georges Beerden, Leonard Quintelier, John Taylor, Bart Vandendriessche, Marc Van Peel ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Freddy Feytons ;

de heren Johnny Goos, Jacques Timmermans, Tuur Van Wallendael ;

de heren Wilfried Aers, Frank Creyelman ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

*Zie :***15** (1997-1998)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Errata + Bijlagen met Addendum

– Nrs. 2 tot 8 : Amendementen

820 (1997-1998)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

822 (1997-1998)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

823 (1997-1998)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

*Zie ook :***12** (1997-1998)

– Nr. 1 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (1997-1998)

– Nr. 1 : Toelichtingen + Addendum

17 (1997-1998)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting besprak op 12 november 1997, 20 november 1997 en 26 november 1997 het haar toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998, in samenhang met de beleidsbrief Stedelijk Beleid – Beleidsprioriteiten 1998 (Stuk 820 (1997-1998) – Nr. 1), de beleidsbrief Huisvesting – Recht op Wonen in Vlaanderen. Beleidsprioriteiten 1998 (Stuk 823 (1997-1998) – Nr. 1) en de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden – Beleidsprioriteiten 1998 (Stuk 822 (1997-1998) – Nr. 1).

De bespreking had betrekking op de bevoegdheden van minister Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting.

DEEL 1 : STEDELIJK BELEID

I. Inleiding door de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

1. Inleiding

De minister brengt in herinnering dat het stedelijk beleid voor de Vlaamse regering een belangrijke prioriteit is. Die prioriteit werd beleidsmatig ingevuld via het Sociaal Impulsfonds (SIF) enerzijds en de uitwerking van een inclusief stedelijk beleid anderzijds. Wat dit laatste betreft wordt in de beleidsbrief een overzicht gegeven van de maatregelen die verschillende ministers reeds getroffen hebben.

De minister beperkt zijn verdere toelichting tot een overzicht van de belangrijkste krachtlijnen van de beleidsbrief. Voor een volledig overzicht verwijst hij naar de beleidsbrief Stedelijk Beleid – Beleidsprioriteiten 1998 (stuk 820 (1997-1998) – Nr. 1).

2. Opvolging SIF-beleid

2.1 Stand van zaken

In 1996 heeft de Vlaamse regering de convenanten met 20 SIF-plusgemeenten goedgekeurd (Aalst, Antwerpen, Bredene, Blankenberge, Dendermonde, De Panne, Diest, Eeklo, Genk, Gent, Geraardsbergen, Kortrijk, Leuven, Maasmechelen, Mechelen, Nieuwpoort, Oostende, Turnhout, Willebroek

en Zelzate), evenals de convenant met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Slechts 8 SIF-plusgemeenten hebben hun trekkingsrecht 1996 overgedragen (Brugge, Ham, Menen, Ronse, Spiere-Helkijn, Tienen, Tongeren, Vilvoorde). Uit de evaluatie van de lopende VFIK-projecten is gebleken dat gemeenten die reeds ervaring met VFIK-projecten hadden, een vlottere start kenden met het Sociaal Impulsfonds.

De Vlaamse regering keurde reeds de meerjarige convenanten 1997-1999 goed van 17 SIF-plusgemeenten en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De convenanten met de resterende SIF-plusgemeenten worden nog voor het jaareinde aan de Vlaamse regering voorgelegd.

Van de 278 resterende waarborggemeenten, die ook een beleidsplan moeten opstellen om aanspraak te kunnen maken op hun trekkingsrechten, werden er reeds 82 convenanten geadviseerd, waarvan er 37 zijn ondertekend en geordonnanceerd. Voor december 1997 moeten nog 196 convenanten met waarborggemeenten worden opgesteld.

2.2 Evaluatie beleidsplannen 1996 : voornaamste conclusies

Samenwerking OCMW-gemeenten

Aanvankelijk bestond er enige vrees voor een achteruitstelling van de OCMW's door de gemeentebesturen. In de praktijk verloopt die samenwerking nochtans positief. Men is er in geslaagd beide lokale componenten op één lijn te krijgen wat de beleidsplannen betreft.

Stuurgroep met de lokale actoren

In tegenstelling tot de vroegere VFIK-stuurgroepen was de betrokkenheid van lokale politieke mandatarissen en ambtenaren bij de SIF-stuurgroep groter. Toch zijn de ervaringen op dit vlak eerder wisselend naargelang de verschillende lokale besturen. Het is van belang dat er zoveel mogelijk actoren – ook uit de zogenaamde harde sectoren en de bevolking in het algemeen – bij de stuurgroep worden betrokken. In het kader van de meerjarenplanning zal op dit punt een nauwgezet toezicht worden uitgeoefend.

Integraal beleid

Er werden belangrijke stappen gezet om de diverse beleidsplannen en geldstromen (ESF, federaal, Vlaams, lokaal) op elkaar af te stemmen.

delijk beleid bevoegd is. Uit die ervaring kan Vlaanderen bepaalde lessen trekken.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Versnippering van de kredieten

Volgens de heer Ward Beysen beperkt de beleidsbrief zich tot een stand van zaken, zonder nieuwe initiatieven aan te kondigen. Op zich is dat niet erg, ware het niet dat het beleid te weinig progressie maakt. De wijkontwikkeling bijvoorbeeld evolueert veel trager dan verwacht, dit ingevolge de spreiding van de middelen over de verschillende wijken van de stad en over alle welzijnsorganisaties. Het beleid moet daarom selectiever optreden en de moed opbrengen om de middelen prioritair in bepaalde wijken te concentreren. Dan pas zal men in die wijken zichtbare resultaten kunnen waarnemen en kan men de basis leggen om de inspanning in andere wijken voort te zetten. Op dit ogenblik zijn de resultaten te weinig zichtbaar voor de bevolking, hoewel men objectief moet vaststellen dat er her en der wel iets gebeurt.

De heer Mark Van der Poorten is akkoord dat de beschikbare middelen sterk versnipperd worden. Doordat teveel organisaties op hetzelfde moment bezig zijn met teveel projecten, zijn de resultaten op korte termijn allicht te weinig zichtbaar. Men mag evenwel niet vergeten dat de aanwending van de middelen een zaak is van gemeentelijke autonomie. In dat kader beslist de lokale overheid zelf om de middelen te concentreren in bepaalde wijken.

Stedelijke gebieden versus buitengebieden

Volgens de heer Ward Beysen kan men in Vlaanderen eigenlijk niet spreken van een stedelijk beleid en ontbreekt daartoe ook de politieke wil. Het dilemma is dat de stedelingen inzake bevolkingsaantal het sterkst zijn, maar inzake vertegenwoordiging in het parlement is dat niet het geval. De steden krijgen verhoudingsgewijs weliswaar meer middelen vanuit het gemeentefonds, het SIF en de veiligheidscontracten, maar men mag niet vergeten dat de steden opgezadeld worden met alle miserie van Vlaanderen. De bevolkingsverschuivingen zijn van die aard dat jonge gezinnen naar de buitengebieden trekken terwijl ouderen en kansarmen zich in de stad vestigen. Daardoor kalft het draagvlak van de steden verder af. De spreker is pessimistisch gestemd over het huidige beleid. Hij suggereert dat de Vlaamse regering zich in conclaaf over die toe-

stand zou bezinnen. De Vlaamse regering moet een stand van zaken opmaken en proberen de bakens te verzetten. Dat zou in het belang zijn van alle politieke partijen, behoudens extreem-rechts.

De heer André Kenzeler is van oordeel dat de vorige spreker eigenlijk propaganda maakt voor het Vlaams Blok. Hij pleit ervoor om positieve ervaringen als voorbeeld te nemen in plaats van steeds het negatieve te benadrukken. Hij stelt voor dat de commissie een bezoek zou brengen aan Maasmechelen om een aantal positieve verwezenlijkingen op het terrein te bezichtigen.

De heer Johan De Roo benadrukt dat ook de CVP-fractie vragende partij is voor een grondig debat over het stedelijk beleid. De CVP wil zowel de belangen van de steden als die van de kleinere gemeenten behartigen. De spreker ontkent dat de plattelandsgemeenten niet solidair zouden zijn met de steden. In de criteria van het gemeentefonds, het investeringsfonds en het SIF wordt er telkens rekening gehouden met de stedelijke problematiek en de kosten verbonden aan centrumfuncties. Bovendien worden er langs verschillende kanalen extra impulsen aan de steden gegeven (bijvoorbeeld inbreidingsgerichte projecten in kansarme buurten, subsidies voor renovatie en bouw van woningen). In de feiten is er dus wel degelijk sprake van solidariteit met de steden.

De spreker is wel akkoord dat de problemen, die zich overal voordoen, in de steden een veel grotere concentratie kennen. Om die concentratie van problemen aan te pakken is er tijd nodig. Intussen kan men echter vaststellen dat er bijvoorbeeld in Gent fors geïnvesteerd wordt, onder meer in openbare werken. De stad Gent ontvangt ook aanzienlijke middelen uit het SIF, in die mate zelfs dat de stad in staat is haar belastingen te verminderen.

De heer Mark Van der Poorten vestigt er de aandacht op dat naast het beleid dat zich in de grote steden opdringt er ook kleinere stedelijke kernen zijn die eveneens naar herwaardering en opwaardering streven en aandacht vragen voor de woonfunctie, de mobiliteit, enzovoort. Men mag met andere woorden niet alle middelen concentreren in een beperkt aantal grootsteden.

Rellen in Anderlecht en Lokeren

De heer Francis Vermeiren verwijst naar de spanningen tussen migrantenjongeren en de ordediensten, die recent in Anderlecht en in mindere mate in Lokeren zijn tot uiting gekomen. De spreker wenst deze problematiek op een serene wijze te behandelen. Hij vraagt de minister welke initiatie-

enkele initiatieven in dat kader wil treffen, maar dat er geen lijn in het geheel zit. Hoe verloopt de coördinatie van dat beleid precies en hoe zal die verder worden uitgewerkt ? Wat is de rol van de minister die bevoegd is voor de coördinatie ?

De heer Ward Beysen is van oordeel dat het stedelijk beleid best zou worden besproken in aanwezigheid van de voltallige Vlaamse regering. Er is nu wel een coördinerende minister bevoegd voor stedelijk beleid, maar die bevoegdheid heeft grote beperkingen. Daarom dringt de spreker erop aan om al de regeringsleden die betrokken zijn bij het inclusief stedelijk beleid in de commissie uit te nodigen.

De heer Mark Van der Poorten is verheugd dat de commissie bereid is in te gaan op zijn eerder gedane voorstel om inzake het inclusief beleid in discussie te treden met alle ministers van de Vlaamse regering. Een dergelijk debat, dat onder meer betrekking moet hebben op het wonen, de mobiliteit, werkgelegenheid, veiligheid, parkeerbeleid en herstel van het economisch weefsel, is absoluut nodig om resultaten op het terrein te kunnen realiseren.

De voorzitter stelt voor de minister-president het verzoek van de commissie voor te leggen. Het debat met de verschillende ministers over het stedelijk beleid zou dan in het voorjaar 1998 worden georganiseerd, telkens in aanwezigheid van de minister bevoegd voor stedelijk beleid.

Inclusief beleid – Mercuriusfonds

Het Mercuriusfonds is volgens de heer Tuur Van Wallendael een uitstekend project. Wanneer zal het van start gaan ? Zijn er al projecten ingediend ? Wanneer zullen er daarvan resultaten waarneembaar zijn, bijvoorbeeld in een winkelstraat als de Abdijstraat in Antwerpen waar van de 240 handelaars er 180 niet in die straat zelf wonen ?

De heer Johan De Roo verwijst naar de beleidsbrief Economie van minister Eric Van Rompuy (Stuk 816 (1997-1998) – Nr. 1), waarin uitgebreid wordt ingegaan op de diverse aspecten van het Mercuriusfonds.

De voorzitter stelt voor minister Eric Van Rompuy in de commissie uit te nodigen om over het Mercuriusfonds van gedachten te wisselen.

De heer Ward Beysen stelt vast dat in nogal wat belangrijke Antwerpse winkelstraten de leegstand hoger ligt dan 15%. De Wilrijkse middenstanders

bijvoorbeeld wonen momenteel bijna zonder uitzondering enkele kilometers verder in Aartselaar. Het Mercuriusfonds zal de middenstanders echter niet overtuigen om boven hun winkel te gaan wonen, zelfs al worden de middelen van het fonds verdubbeld. Men zal de winkeliers veelal niet kunnen overtuigen om de ruimten boven hun winkels klaar te maken voor bewoning.

De spreker meent in het beleid van de Vlaamse regering een grote contradictie te bespeuren. Enerzijds geeft minister Van Rompuy toelagen voor het bevorderen van het wonen boven winkels. Anderzijds leidt het beleid van minister Baldewijns ertoe dat de steden geblokkeerd geraken, waardoor de steden niet langer bereikbaar zijn. Als men mensen wil overtuigen om in de steden te gaan wonen, moet men ook de bereikbaarheid van de steden waarborgen.

Stadsvlucht

De heer Ward Beysen beklemtoont dat om de stadsvlucht tegen te gaan men een consequent beleid moet voeren. Hij wijst op het verschil in aanpak tussen het Vlaamse stedelijk beleid en het stedelijk beleid in Rijsel, waar de commissie op werkbezoek is geweest. Het stadsgewest Rijsel investeert jaarlijks een bedrag van 18 miljard frank in een gebied van 1 miljoen inwoners. In een vergelijkbaar gebied als het kiesarrondissement Antwerpen wordt slechts 3 miljard frank per jaar geïnvesteerd. De laatste vijftien jaren werden er in Antwerpen geen investeringen meer gedaan in in- en uitvalswegen. Het beleid is met andere woorden blijven stilstaan en de metropoolfunctie in het Vlaamse Gewest is volledig afgetakeld. De spreker besluit dat het beleid op het terrein niet de juiste impulsen geeft, ondanks de vele mensen en middelen die worden ingezet. Vraag is alleen of die wel goed worden ingezet. Men moet daarom de moed hebben om het beleid anders te oriënteren.

Inclusief beleid – heffing op leegstand en verkrotting

De heer Tuur Van Wallendael vraagt naar de stand van zaken met betrekking tot de leegstandsheffing. Wat is de verwachte opbrengst ?

De heer Mark Van der Poorten merkt op dat er in sommige gemeenten enig ongenoegen heerst met betrekking tot de leegstandsheffing. Een aantal gemeenten werkt correct mee aan dat systeem, zonder dat zij er financieel rechtstreeks baat bij hebben. Daarnaast zijn er SIF-plusgemeenten die in het kader van de solidariteit genieten van de opbrengst van de leegstandsheffingen, zonder dat

verwijst vooreerst naar artikel 3 van de statuten van het VWF, waarin wordt gesteld dat algemeen gezien enkel de grote gezinnen met bescheiden inkomens de begunstigten van de coöperatieve vennootschap kunnen zijn. Er is in artikel 3, 4° weliswaar ook sprake van "andere" gezinnen, maar daar gaat het om huurders. De spreker besluit hieruit dat een gezin met één kind redelijkerwijze niet kan worden aanzien als een groot gezin.

Om het bovengenoemd voorstel van de regering te kunnen uitvoeren is volgens hem dan ook een wijziging van het maatschappelijk doel van de vennootschap vereist. De spreker maakt in dit verband gewag van artikel 158ter en 70bis van de vennootschapswetgeving waardoor, behoudens het aanwezigheidsquorum van de helft van de leden van de algemene vergadering, er een bijzondere meerderheid van 4/5 van de leden de statutenwijziging moet goedkeuren. Dat vormt een ernstig obstakel om een statutenwijziging goedgekeurd te krijgen.

Een extra element is volgens de spreker een arrest van het Hof van Cassatie van 31 mei 1957. Daarin wordt gesteld dat een handeling vreemd aan het maatschappelijk doel gesteld door een vennootschapsorgaan, geen rechten ten aanzien van derden kan verschaffen. Het gevolg van een doeloverschrijdende handeling – met name leningen aan gezinnen met één kind toekennen – zou dus kunnen zijn dat het VWF de ten onrechte ter beschikking gestelde middelen niet meer zou kunnen terugvorderen. De spreker verwijst verder naar de aansprakelijkheid van de Raad van Bestuur van het VWF tegenover de vennootschap. De bestuurders zijn hoofdelijk aansprakelijk voor alle schade geleden als gevolg van een overtreding van de vennootschapswetgeving en van de statuten.

Volgens de spreker bewijzen deze argumenten dat de Vlaamse regering haar voornemen in verband met de goedkope leningen via het VWF voor gezinnen met één kind al te voorbarig heeft gelanceerd en er verkeerde verwachtingen bij de bevolking mee heeft gecreëerd. De spreker vraagt uitdrukkelijk of de minister nog achter zijn voorstel staat. Zal hij rekening houden met de aangebrachte juridische argumenten? Bestaat er een akkoord over de voorgenomen maatregel met de CVP-fractie? Overweegt hij een statutenwijziging bij het VWF voor te stellen? De spreker vraagt dat de minister hieromtrent de grootst mogelijke klaarheid schept. Hij verwijst ten slotte naar een postogram dat alle commissieleden over deze problematiek ontvingen vanwege het Vlaams Woningfonds.

De heer Johan De Roo stelt vast dat de genomen maatregel om in tien centrumsteden de sociale leningen vanwege het VWF toe te staan aan gezinnen met twee kinderen, in een aantal (grotere) steden een succes was. Hij onderstreept dat die maatregel een noodzaak was, onder meer gelet op de demografische evolutie. De spreker is er evenwel geen voorstander van om in de drie genoemde steden de leningen toe te laten voor gezinnen met één kind. Op het platteland moet men dan 3 kinderen hebben om een beroep te doen op de goedkope leningen, terwijl in drie steden één kind al zou volstaan. Een dergelijke maatregel zou niet alleen in strijd zijn met de statuten van het VWF, maar ook het gelijkheidsbeginsel schenden. De CVP-fractie kan er zich wel mee verzoenen dat de steden zelf – bijvoorbeeld met behulp van hun SIF-middelen – subsidies zouden toekennen aan gezinnen met één kind. Dezelfde doelstelling zou met andere woorden langs een andere weg kunnen worden bereikt, zonder de statuten van het VWF geweld aan te doen en zonder een structurele discriminatie tussen stad en platteland in te bouwen.

Ook de heer Georges Cardoen merkt op dat het voornemen om leningen via het VWF te geven aan gezinnen met één kind aan herziening toe is.

2. Antwoorden van de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

Rellen in Anderlecht

De minister verwijst naar de "Atlas van de achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel". Daarin kan objectief worden vastgesteld dat de achterstellingsproblematiek in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zich veel scherper stelt dan in het Vlaamse Gewest. In Brussel zijn er veel meer buurten waarin men zou moeten kunnen investeren. Niettemin is men vanuit Vlaanderen in Brussel slechts bevoegd voor de gemeenschapsmateries en dit via de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Dat betekent dat men niet kan investeren in een aantal harde sectoren.

De minister stelt dat de SIF-trekkingsrechten van de VGC op jaarlijks 80 miljoen frank werden gebracht, waar dat vroeger 40 miljoen frank was. Voor de toekomst zou men moeten nagaan in hoeverre men tot een samenbrengen kan komen van de middelen die er vanuit het federale (veiligheidscontracten) en het Vlaamse niveau (SIF) worden aangereikt. Na evaluatie dient onderzocht te worden in hoeverre het SIF-trekkingsrecht van de VGC kan worden verhoogd.

Gecoördineerde en geordende aanpak van werken in steden

De minister benadrukt dat er op het terrein wel degelijk iets beweegt, zeker in een stad als Antwerpen. Hij verwijst naar de investeringen in de huisvestingssector, de initiatieven in het kader van het SIF en URBAN, enzovoort. Men kan aannemen dat al die activiteiten tijdelijk overlast kunnen meebrengen voor bepaalde buurten. Het is niettemin noodzakelijk om snel zichtbare resultaten voor te kunnen leggen.

Leefbaarheidsproblematiek in de sociale huisvesting – bewonersparticipatie

De minister stelt dat op basis van de leefbaarheidscode een aantal concrete maatregelen zullen worden opgemaakt en dat die ook kunnen worden opgenomen in de beheersovereenkomsten die met de verschillende SHM's zullen worden afgesloten. Hij is ervan overtuigd dat de mogelijkheden van de bewonersparticipatie ten volle moeten worden benut. Bij de bewoners in de verschillende wijken is er immers veel goede wil en positieve energie aanwezig.

Wijkontwikkeling

Bij sommigen bestaat de indruk dat de wijkontwikkeling (te) traag evolueert. Men mag evenwel niet vergeten dat het gaat om een globaal en fundamenteel proces. Essentieel is dat men in bepaalde domeinen moet investeren, zonder dat die investeringen tegengewerkt worden door initiatieven op een ander domein. Via de wijkontwikkelingsplannen moet men tot een globale afstemming van de verschillende investeringen en initiatieven komen.

In samenspraak met de lokale bevolking moeten er keuzen worden gemaakt. Bij die keuzen dringt zich een grotere selectiviteit op dan in het verleden het geval was. In plaats van de middelen te versnipperen over alle mogelijke wijken en buurten, moeten bepaalde wijken prioritair aangepakt worden. Die prioritaire wijken moeten op het lokale niveau bepaald worden.

Communicatie met de bevolking

Het is volgens de minister ontzettend belangrijk dat de bevolking kennis kan nemen van datgene dat men op korte en op lange termijn wil verwezenlijken.

Beheer van de SIF-middelen

De minister wil er geen twijfel over laten bestaan dat het beheer en de controle over de besteding van de SIF-middelen een zaak is en blijft van de gemeenteraad. Vzw's kunnen een partner zijn om het SIF-beleid op het terrein waar te maken, maar de gemeenteraad behoudt de volle verantwoordelijkheid over de middelen. De minister zal hierop nauwlettend toezien, onder meer via tussentijdse controles. Het is immers zo dat 50% van de SIF-middelen gegarandeerd op voorhand wordt uitbetaald na de goedkeuring van de convenant. Het resterende gedeelte wordt pas uitbetaald na een tussentijdse controle, waarbij wordt nagegaan of er een correct gebruik van de middelen werd gemaakt.

Wonen boven winkels

Aanvullend op de initiatieven van minister Eric Van Rompuy in het kader van het Mercuriusfonds, wordt er vanuit de invalshoek huisvesting een haalbaarheidsstudie voorbereid in verband met het wonen boven winkels. Er werden hiervoor drie cases geselecteerd (Gent, Antwerpen en Wetteren). De resultaten van de studie zullen in principe in februari 1998 beschikbaar zijn. De minister merkt op dat er tussen de haalbaarheidsstudie in Antwerpen, Gent en Wetteren enerzijds en de toekenning van middelen of de selectie in het kader van het Mercuriusfonds anderzijds, geen enkel verband bestaat.

De selectie van de drie cases is voortgevloeid uit een offerte-aanvraag aan verschillende bureaus, die zelf voorstellen konden doen in verband met de te bestuderen cases. De administratie heeft dan met het akkoord van de inspectie van Financiën de beste cases geselecteerd.

Stadsgewest

De minister verwijst hiervoor naar het CBO-rapport. De stadsgewestelijke problematiek wordt ongetwijfeld één van de thema's die verder dienen uitgediept te worden tijdens het voorjaar 1998.

Heffingen op leegstand en verkrotting

Op de opmerking dat sommige SIF-plusgemeenten genieten van de leegstandsheffing zonder zelf het heffingensysteem toe te passen, antwoordt de minister dat hij zeer gevoelig is voor die problematiek. Hij zal die aangelegenheid nauwlettend opvol-

die gelden zowel op het vlak van het bestrijden van leegstand, als in het kader van de VWC en het decreet houdende de veiligheids- en kwaliteitsnormen voor kamers en studentenkamers. Via een puntensysteem wordt er een uniforme methode ontwikkeld om de kwaliteit van een woning of kamer te meten. Er zal een informatiecampagne worden opgezet om een en ander op het terrein te begeleiden.

In overleg met diverse instanties (Algemeen Eigenaarsyndicaat, Vlaams Overleg Bewonersbelangen, ...) wordt een systeem van righthuurprijzen ontwikkeld voor de sector van de kamerverhuur. Op die manier zal er enige invloed kunnen worden uitgeoefend op de relatie tussen kwaliteit en prijs.

Conformiteitsattest

Naar aanleiding van de bespreking van de VWC werd reeds een uitvoerige discussie gehouden over het conformiteitsattest. Het attest dat zal gelden gedurende een periode van tien jaar, zal worden ingevoerd op een gefaseerde wijze zodat de markt niet ontwricht wordt.

Territorialiteit

Het territoriaal gericht woonbeleid komt tot uiting in de indeling in woonvernieuwingsgebieden en woningbouwgebieden. In de procedurebesluiten wordt er een verschillende subsidiëring voorzien naargelang het gebied. Op die manier wil de Vlaamse regering investeringen in renovatie en nieuwbouw in bepaalde gebieden aanmoedigen.

3. De institutionele partners uit de Vlaamse Wooncode

De VHM en de SHM's

Zoals bepaald in de VWC zijn de VHM en de SHM's de bevoorrechte partners in het huisvestingsbeleid. Er zal worden gewerkt met beheersovereenkomsten die voor de betrokken maatschappijen zowel een grotere autonomie als verantwoordelijkheid met zich zullen meebrengen. Er zal enerzijds een beheersovereenkomst worden afgesloten tussen de Vlaamse regering en de VHM en anderzijds tussen de VHM en de SHM's. De eerste beheersovereenkomsten, die van beperkte duur zullen zijn, worden nog voor het eind van het jaar afgesloten. Vanaf einde 1998 – begin 1999 is het, op basis van de opgedane ervaring, de bedoeling om over te stappen naar langlopende beheersovereenkomsten. Daarin zullen zowel een aantal

algemene objectieven als specifieke acties per SHM worden opgenomen.

Er komt een vernieuwde vorm van toezicht waarbij de huidige commissarissen worden vervangen door opdrachthouders voor de sociale huisvesting, die voornamelijk de taak van beleidsbegeleiders op zich zullen nemen.

Volgens de minister komt de sociale huursector wel degelijk ten goede aan de meest behoeftigen. In 1995 had meer dan 62% van de sociale huurders een netto-belastbaar inkomen beneden de 550.000 frank.

De erkende huurdiensten

Via de erkende sociale verhuurkantoren (SVK) kan er worden ingegrepen op de particuliere woonmarkt. Op 21 oktober laatstleden werd hieromtrent een uitvoeringsbesluit door de Vlaamse regering goedgekeurd. In het besluit wordt een erkennings- en subsidieregeling voor de SVK's uitgewerkt.

Het Vlaams Woningfonds (VWF)

De minister benadrukt dat het VWF erkend wordt als een belangrijke partner in het huisvestingsbeleid en dat er niet wordt getornd aan de specificiteit en het statuut van het VWF. Hij verdedigt het experiment met sociale leningen van het VWF in 10 steden en de uitbreiding ervan tot gezinnen met één kind in Antwerpen, Gent en Mechelen. Deze maatregelen zijn een goede zaak voor het stedelijk beleid en sluiten ook beter aan bij de demografische evolutie in de samenleving.

4. Doelgroepenbeleid

Huisvesting van de laagste inkomens

Bijzondere aandacht zal blijven uitgaan naar het zogenaamde grijze circuit (kamerbewoners, campingbewoners, ...). Een meer systematische aanpak van financieel zwakke en kwetsbare huurders is noodzakelijk. Er moet vermeden worden dat die groepen verder afglijden naar minderwaardige woonvormen. De minister verwijst naar de ministeriële omzendbrief van 3 februari 1997, waarin de OCMW's worden aangespoord de reglementair voorziene bemiddeling bij wanbetaling strikter toe te passen.

Inzake het stelsel van de huursubsidies wil de minister rekening houden met de voorstellen die zullen voortvloeien uit het themadebat over armoede en uitsluiting. Er wordt gestreefd naar

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Algemeen

Volgens de heer Francis Vermeiren wordt er in de beleidsbrief teveel aandacht besteed aan algemeenheden, zonder dat er op het werkveld iets verandert en zonder dat de noden waar die het hoogst zijn gelenigd worden. De laatste 6 à 7 jaar blijft men in feite ter plaatse trappen.

Middelen voor de sociale huisvesting

Mevrouw Veerle Heeren is enigszins ontgoocheld over de inhoud van de beleidsbrief Huisvesting, omdat de nadruk teveel ligt op het constant beleid en er te weinig aandacht is voor toekomstgerichte perspectieven. Zij is verder van oordeel dat het in de begroting voorziene budget voor huisvesting te beperkt is gelet op de dringende noden in de sector. De middelen zijn alleszins ontoereikend om het recht op wonen ook daadwerkelijk af te dwingen.

De heer Francis Vermeiren stelt vast dat de CVP-fractie blijkbaar de middelen bestemd voor sociale huisvesting ontoereikend vindt. De vraag die zich dan stelt is of de minister bevoegd voor huisvesting nagelaten heeft de minister van Financiën voldoende kredieten te vragen. Of werden die extra kredieten wel gevraagd maar werden ze geweigerd? Volgens de spreker vloeit het probleem van het gebrek aan middelen vooral voort uit een gebrekkige organisatie. De beschikbare kredieten worden immers teveel gespreid. Men zou een inventaris moeten opmaken van de beschikbare kredieten en deze vervolgens inzetten daar waar de noden het hoogst zijn.

Vlaamse Wooncode (VWC)

Mevrouw Veerle Heeren betreurt dat er nu reeds wijzigingen aan de VWC, die nauwelijks een half jaar geleden werd goedgekeurd, worden aangekondigd. Zij dringt erop aan de wijzigingen tot een minimum te beperken en de aandacht vooral toe te spitsen op de uitvoering van de VWC.

Kwaliteitszorg in de sociale huisvesting

Mevrouw Veerle Heeren verwijst naar het werkbezoek van de commissie aan Domus Flandria-projecten in Vlaams-Brabant en naar de interpellatie van de heer Francis Vermeiren in verband met de staat van de sociale woningen. Uit het werkbezoek

is gebleken dat de kwaliteit van de sociale woningen in een aantal gevallen te wensen overlaat. De spreker voorspelt dat er op middellange termijn problemen zullen rijzen met het onderhoud van die woningen. In welke mate zal men hier budgettair op inspelen?

De heer André Kenzeler wijst op de vooruitgang die de laatste jaren geboekt werd inzake de woonkwaliteit. In dat kader speelt de heffing op leegstand en verkrotting een belangrijke rol. Voor de totstandkoming van die heffing waren er reeds tal van gemeenten actief op het vlak van de aanpak van leegstand en verkrotting. Dat heeft geleid tot een gedeeltelijke wegwerking van verkrotte en leegstaande woningen, omdat eigenaars werden aangespoord hun woningen te renoveren of af te breken en te vernieuwen.

De spreker staat positief tegenover het hanteren van het principe van de kwaliteitszorg in het woonbeleid. Die kwaliteitszorg moet dusdanig worden toegepast dat zij overal in Vlaanderen op dezelfde wijze kan worden ingevuld. Ook het afleveren van een conformiteitsattest zal bijdragen tot een betere woonkwaliteit.

De spreker merkt op dat er meer stimuli dienen te worden gegeven voor het uitvoeren van verbouwingen. Ondanks alle inspanningen blijft er immers een groot aantal oudere woningen dat niet voldoet aan de hedendaagse kwaliteitsnormen. Tijdens de periode 1992-1996 werden er in Vlaanderen slechts 84.842 vergunningen voor verbouwingen afgeleverd. Geografisch zijn die vergunningen als volgt verspreid: Oost-Vlaanderen 29%, West-Vlaanderen 24%, Antwerpen 21%, Vlaams-Brabant 12% en Limburg slechts 9%. De cijfers voor Limburg zijn te verklaren door het feit dat het hier een nog jonge provincie betreft met een minder oud woningpatrimonium.

Volgens de heer Francis Vermeiren leveren de SHM's wel degelijk inspanningen op het vlak van de woningkwaliteit. Hij stelt evenwel vast dat tal van SHM's die effectief werk willen maken van renovatie, teruggefloten worden door de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw in opdracht van de minister van Ruimtelijke Ordening. De spreker betreurt dat goede initiatieven van SHM's, na een jarenlange voorbereiding, niet kunnen worden uitgevoerd omdat zij niet stroken met een bepaalde visie op stedenbouw. De spreker is van oordeel dat er zich een overleg opdringt tussen de ministers bevoegd voor Huisvesting en voor Ruimtelijke Ordening om deze onhoudbare situatie op te lossen.

Gooik en andere) onmogelijk gemaakt. Dat zal ertoe leiden dat de mensen met bouwplannen uit die streken veroordeeld zijn te verhuizen naar een andere stad of gemeente.

Evaluatie Sociale-Verhuurkantoren en huurdersorganisaties

Mevrouw Veerle Heeren vraagt of er reeds een evaluatie werd gemaakt van de werking van de huurdersorganisaties. Op welke terreinen zijn die huurdersorganisaties vooral actief? Ook de reeds lang aangekondigde evaluatie van de werking van de Sociale-Verhuurkantoren blijft volgens haar lang uit.

Huursubsidies

Mevrouw Veerle Heeren wijst erop dat deze problematiek uitvoerig aan bod komt in de Commissie ad hoc Armoede en Uitsluiting. Zij pleit voor een evaluatie en verfijning van het huidige stelsel van huursubsidies.

Sociale fraude

Het tegengaan van de sociale fraude op het terrein is volgens mevrouw Veerle Heeren vandaag moeilijk te realiseren. Een veel gehoorde klacht van zaakvoerders van SHM's is dat zij geen middelen krijgen om de fraude aan te pakken. Hoe wenst de minister de aanpak van de sociale fraude concreet in te vullen? Men zou aan de SHM's bij de toewijzing een grotere verantwoordelijkheid kunnen geven.

Woonproblemen bij bejaarden

Mevrouw Veerle Heeren vraagt welke maatregelen de minister op middellange termijn wenst te nemen om deze problematiek aan te pakken.

De heer Georges Cardoen merkt op dat in de beleidsbrief staat dat men dringend werk gaat maken van het renoveren van huurwoningen van bejaarden. Hij vestigt er de aandacht op dat veel van die woningen niet in een woonzone zijn gelegen. Zeker op het platteland gaat het vaak om zonnevriendelijke woningen. Tot vandaag heeft men nog steeds geen oplossing gevonden voor het probleem van renovatie van woningen die buiten de woonzone zijn gelegen. De spreker vraagt dat de minister van Ruimtelijke Ordening zich zou aansluiten bij het voornemen tot renovatie van bejaardenwoningen, ook van die woningen die buiten de woonzone zijn gelegen.

Gemeentelijke huisvestingsambtenaren

Mevrouw Veerle Heeren wijst op de coördinerende rol die in de VWC aan de lokale besturen wordt toegekend. Dat is een belangrijke taak die ondersteund moet worden door het aanbieden van de nodige opleiding en door een samenwerking met het provinciale niveau.

Beheersovereenkomsten

Mevrouw Veerle Heeren vraagt naar een stand van zaken betreffende de beheersovereenkomsten tussen de VHM en het Vlaamse Gewest enerzijds en de VHM en de SHM's anderzijds. Welk tijdschema wordt er in dat verband gehanteerd?

De spreker haalt verder de studie aan betreffende het sociaal beheer en de bewonersparticipatie van de maand juni 1997. In de studie zijn een aantal richtlijnen inzake omgevingsfactoren opgenomen. Kan er worden overwogen om die richtlijnen ook afdwingbaar te maken in het kader van de beheersovereenkomsten?

Aanpasbaar bouwen

In tegenstelling tot de vorige beleidsbrieven wordt hieraan volgens mevrouw Veerle Heeren in de voorliggende beleidsbrief geen aandacht besteed. Zullen er op het vlak van het aanpasbaar bouwen en de toegankelijkheid initiatieven worden genomen?

Heffingen op leegstand en verkrotting

De heer Christian Verougstraete vindt de leegstandsheffing een degelijk instrument om te komen tot een verbetering van de woonkwaliteit. Niettemin vestigt hij de aandacht op het probleem van de ongewilde leegstand. In de stad Oostende staan er enorm veel huizen en appartementen te huur, zodat men op dat vlak van een overaanbod kan spreken. Een ander aspect zijn de lage intrestvoeten, waardoor mensen gemakkelijker overgaan tot het aankopen van een woning. Daardoor is het begrijpelijk dat woningen buiten de wil van de eigenaar gedurende langere tijd kunnen leegstaan. De spreker vraagt de minister op dit vlak de heffing bij te sturen.

De heer Georges Cardoen vestigt de aandacht op het probleem van de leegstand in hoeven waar de landbouwers hun bedrijvigheid hebben stopgezet, waardoor het gebouw ten dele komt leeg te staan (schuren en stallen). Hij is van oordeel dat het

2. Antwoorden van de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

Wijzigingen aan de Vlaamse Wooncode

De minister is van oordeel dat het steeds moet mogelijk zijn om wijzigingen aan te brengen aan de wetgeving, zelfs wanneer dit over een basiswetgeving als de Vlaamse Wooncode gaat.

Sociale-Verhuurkantoren en huurdersorganisaties – evaluatie

De minister stelt een evaluatienota ter beschikking, die in de bijlagen bij dit verslag is opgenomen.

Huursubsidies

De minister wijst erop dat deze problematiek wordt onderzocht in de Commissie ad hoc voor Armoede en Uitsluiting. Hij suggereert die commissie de kans te geven om een globaal standpunt voor te bereiden.

Mevrouw Veerle Heeren merkt op dat de standpunten in de Commissie ad hoc zeer ver uit elkaar liggen wat de huursubsidie betreft, zodat er wellicht geen gemeenschappelijk standpunt kan worden voorgesteld. De huursubsidie kan wel voorwerp van discussie zijn in het plenaire debat.

De minister stelt voor om eerst de verschillende standpunten van de leden van de Commissie ad hoc over de huursubsidies te kennen. Die standpunten kunnen dan worden voorgelegd aan de functioneel bevoegde ministers, die er vervolgens hun conclusies uit kunnen trekken. De minister is alvast van oordeel dat de informatie over de bestaande huursubsidies sterk kan worden verbeterd, onder meer door een grotere betrokkenheid van de lokale besturen.

Op de vraag van de heer Francis Vermeiren naar het standpunt van de CVP-fractie over de huursubsidies, antwoordt mevrouw Veerle Heeren dat men pleit voor een verfijning van het bestaande systeem en dat men niet gewonnen is voor het systeem van huursubsidies zoals het wordt voorgesteld in de discussienota Armoedebestrijding.

Sociale fraude

In dit kader werd er een aanvraag gedaan om toegang te krijgen tot het Rijksregister. Een dergelijke toegang kan een gedeeltelijke oplossing zijn voor

het probleem van de sociale fraude. Momenteel is het dossier in behandeling bij de Commissie ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.

Woonproblemen bij bejaarden

In de beleidsbrief wordt weergegeven welke onderzoeksoopdrachten er op dit vlak werden gegeven. Het “Platform Wonen van Ouderen” bekleedt een cruciale plaats, zowel in het onderzoek als op het vlak van sensibilisering van de bejaarden.

Opleiding huisvestingsambtenaren

Bij deze opleiding wordt het provinciale niveau actief betrokken. De opleiding van de huisvestingsambtenaren werd intussen bijgestuurd en verfijnd met het oog op een betere afstemming op de gemeentelijke behoeften.

Beheersovereenkomsten

De beheersoverkomst tussen de Vlaamse regering en de VHM bevindt zich in een vergevorderd stadium en zal wellicht begin volgend jaar kunnen worden afgesloten. Een eerste reeks van beheersovereenkomsten tussen de VHM en de SHM's zullen in de loop van de eerste maanden van volgend jaar worden afgesloten.

Wat de vraag naar het afdwingbaar maken van de leefbaarheidscode via de beheersovereenkomsten betreft, stelt de minister dat hij de lokale autonomie wil respecteren. Het is volgens hem vooral belangrijk dat de leefbaarheidscode door de SHM's gedragen wordt. De minister meent in de praktijk een kentering waar te nemen, in die zin dat er bij de betrokkenen nu veel meer aandacht is voor de leefbaarheid in de sociale huisvesting.

Verzekering tegen inkomensverlies

De minister stelt dat er hieromtrent een bestek wordt klaargemaakt, dat moet beantwoorden aan de Europese mededingingsregels. Daardoor moet de opdracht gedurende 52 dagen gepubliceerd worden en moet er een internationale vergelijking gebeuren. De nodige kredieten zijn alvast voorzien in de begroting 1998. De minister verwacht dat het systeem van toepassing kan worden tijdens de eerste maanden van volgend jaar.

Vlabinvest

De minister stelt dat er in de Vlaamse regering een akkoord bestaat om te komen tot een globale

gedacht aan een sociale clausule waardoor er een overgangperiode wordt ingebouwd. De sociale huisvestingssector is immers niet in staat om onmiddellijk of op korte termijn de opvang te verzekeren van alle campingbewoners. Dankzij de invoeging van een sociale clausule kan er gewerkt worden aan een globaler uitdoofscenario. De verschillende mogelijkheden in dit verband worden momenteel onderzocht.

Premiestelsels – inkomensgrenzen

De minister is van oordeel dat men in dit verband een relatie moet leggen met de in voorbereiding zijnde verzekering tegen inkomensverlies.

De minister erkent dat de informatieverstrekking over premies sterk kan verbeterd worden. Hij zal de betrokkenen hierop wijzen.

Gemeentelijke vzw's

De minister stelt voor deze aangelegenheid, die door de heer Van der Poorten werd aangebracht, nader te laten onderzoeken.

Begroting huisvesting van de provincie Vlaams-Brabant

Het door de heer Francis Vermeiren aangehaalde dossier in verband met de begroting huisvesting van de provincie Vlaams-Brabant, bevindt zich momenteel voor onderzoek bij de administratie en heeft de minister dus nog niet bereikt.

3. Replieken

De heer Francis Vermeiren meent te mogen vaststellen dat de CVP-fractie er niet in slaagt een eensluidend standpunt te formuleren betreffende de huursubsidies, waardoor er ook in de Commissie ad hoc Armoede en Uitsluiting geen eensluidend advies zou kunnen worden verstrekt. Hij meent dat men de moed moet hebben om het bestaande huursubsidiestelsel dat veel te complex is, drastisch te vereenvoudigen. Dat zou ten goede komen aan de mensen die er het meest nood aan hebben.

De spreker meent dat het hoog tijd is dat er inzake Vlabinvest resultaten kunnen worden voorgelegd. Hij stelt dat er in het kader van Vlabinvest al enorme kredieten zijn besteed en dat er nauwelijks resultaten zichtbaar zijn.

Inzake Domus Flandria vraagt de spreker voor het verslag een beknopt overzicht van het aantal gerealiseerde woningen, het aantal leegstaande of niet-verkochte woningen, de hoeveelheid kredieten die moeten worden afbetaald en de termijn waarbinnen dat moet gebeuren. De spreker meent dat die gegevens zijn stelling zullen bevestigen dat dit dossier de sector huisvesting nog jarenlang zal bezwaren. Hij neemt ten slotte nota van de belofte van de minister om aan het dossier Domus Flandria een aparte commissiebespreking te wijden.

De voorzitter deelt mee dat er tot besluit van de beleidsbrief Huisvesting een motie van aanbeveling werd aangekondigd door de CVP-fractie.

III. Stemmingen

– Een amendement voorgesteld door de Vlaamse regering strekt ertoe in artikel 13, organisatieafdeling 62, programma 40 een aantal basisallocaties te schrappen (Stuk 15 (1997-1998) – Nr. 2).

De minister merkt op dat er op die manier tegemoet gekomen wordt aan de opmerkingen van het Rekenhof.

Het amendement wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

– Een amendement voorgesteld door de heren Marc Olivier, Jacques Timmermans, Georges Cardoen, Herman De Loor en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe van de huidige tekst van artikel 32 een § 1 te maken en om een § 2 toe te voegen (Stuk 15 (1997-1998) – Nr. 5).

De heer Jacques Timmermans stelt dat bepaalde kredieten in de begroting soms overgewaardeerd worden en vandaar niet (volledig) opgebruikt. Uit een onderzoek van de besteding van de kredieten die voorzien waren voor de opvolging van de Vlaamse Tewerkstellingsconferentie van 1993, is gebleken dat de kredieten 1994 en 1995 voor renovatieprojecten door SHM's niet volledig werden benut. Omdat er noch in 1994 noch in 1995 een overdracht gebeurde wordt voorgesteld aan artikel 32 een tweede paragraaf toe te voegen, ertoe strekkende het restant van de kredieten aan te wenden voor renovatieprojecten in de huisvestingssector. Het niet-benutte gedeelte bedraagt ongeveer 100 miljoen frank. Rekening houdend met de 60% betoelaging komt daardoor een investeringsvolume van 150 à 160 miljoen frank ter beschikking,

volledig overzicht verwijst hij naar de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden – Beleidsprioriteiten 1998 (Stuk 821 (1997-1998) – Nr. 1).

2. *Stand van zaken*

Regionalisering van de basiswetgeving

De regionalisering van de basiswetgeving is een blijft een uitgangspunt voor de Vlaamse regering. Indien men er toch niet in zou slagen dat te realiseren, moet Vlaanderen alleszins tegen de volgende legislatuur klaar zijn met het oog op een eigen gemeentedecreet. In dat kader werd er in samenspraak met de minister-president een beleidsondersteunend onderzoeksproject opgestart dat moet uitmonden in een 'proeve van Vlaams gemeentedecreet'.

Strikte toepassing van de taalwetgeving

De taalwetgeving zal verder strikt worden toegepast. Vanuit het administratief toezicht zal daarop dossier per dossier nauwlettend worden toegekeken. Daarnaast gelden er algemene richtlijnen, bijvoorbeeld betreffende de taalpremies in sommige gemeenten of het taalgebruik in de eigen diensten.

Maastrichtnorm

De minister benadrukt de inspanningen van de Vlaamse gemeenten in het kader van het behalen van de Maastrichtnorm.

Gemeentefinanciën

Diverse omzendbrieven met betrekking tot de opmaak van begrotingen en rekeningen, fiscaliteit en boekhouding beogen een optimale begeleiding te bieden. De Vlerick School voor Management heeft daartoe in opdracht van het kabinet een reeks ratio's ontwikkeld.

Met betrekking tot de doorstorting van de aanvullende belastingen werd met de federale overheid een vaste betaalkalender afgesproken die goed gerespecteerd wordt.

De begeleidingscommissies die de financiën van de steden Antwerpen, Gent en Oostende op de voet volgen kunnen goede resultaten voorleggen. Die resultaten hebben voor de betrokken steden ook een aantal nieuwe mogelijkheden geopend.

Commissie Bestuurlijke Organisatie (CBO)

Het CBO-rapport, dat in het voorjaar van 1997 werd neergelegd, krijgt een addendum dat de resultaten van het maatschappelijk debat over het rapport zal weergeven. Tegen het einde van het jaar zal dat addendum beschikbaar zijn voor de commissieleden, zodat de commissie bij het begin van het volgend jaar de discussie over het eindrapport kan voortzetten.

3. *Beleidsopties voor de toekomst*

Aanzetten tot een intersectoraal binnenlands beleid

De minister verwijst in dit verband naar het CBO-rapport. In een eerste reflectie over het CBO-rapport heeft de minister reeds een aantal belangrijke aandachtspunten onderstreept. Sommige daarvan vergen eerder een aanpak op langere termijn, maar een aantal kunnen reeds op korte termijn worden gerealiseerd. De minister nodigt de commissie uit om te zoeken naar initiatieven die reeds op korte termijn kunnen worden aangepakt.

Pact met de gemeenten

Volgens de minister moet de bespreking van de begroting 1998 onder meer aangegrepen worden om van gedachten te wisselen over de mogelijke inhoud van een dergelijk pact.

Statuut van de lokale mandataris

Het is volgens de minister aangewezen dat er tijdens de begrotingsbesprekingen grondig gediscussieerd wordt over de gedetailleerde voorstellen die de minister over dit thema gelanceerd heeft, onder meer in de Interministeriële Conferentie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Stedelijk Beleid. De bedoeling van die voorstellen is om de democratische toegang tot het ambt voor eenieder te waarborgen en om tegelijkertijd te zorgen voor een waarwaardige beloning voor de lokale mandatarissen.

De cumulatie van een vervangingsinkomen met de inkomsten uit een lokaal mandaat wordt momenteel financieel bestraft. Voor dat probleem dient er snel een oplossing gevonden te worden, zoals ook aangekondigd in de conclusies van de zogenaamde werkgroep Langendries. Indien op federaal vlak niet snel een degelijke oplossing kan geboden worden, zal er onderzocht worden in welke mate er

zien van burgemeesters die geen gevolg wensen te geven aan de omzendbrief ? Heeft de minister er de adjunct-gouverneur van Vlaams-Brabant reeds op gewezen dat het de gouverneur is van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse regering die het toezicht uitoefenen en niet de federale minister van Binnenlandse Zaken ?

Regionalisering gemeente- en provinciewet

Volgens de heer Herman De Loor is iedereen het er over eens dat er een snelle regionalisering van de gemeente- en provinciewet moet komen. Er wordt in dat dossier evenwel weinig vooruitgang geboekt. De spreker vraagt of de regionalisering, waarvoor de federale regering het initiatief dient te nemen, nog mag verwacht worden vóór de volgende verkiezingen voor het Vlaams Parlement.

De heer Francis Vermeiren merkt op dat de regionalisering van de basiswetgeving tot nader order een federaal gegeven blijft. Weliswaar werkt een wetenschappelijk team aan een "proeve van Vlaams gemeentedecreet", maar men kan daar vooralsnog geen concrete invulling aan geven. Veel- eer van belang is de constatacie dat, vier jaar na de Sint-Michielsakkoorden, de toen aangekondigde werkgroep die de afhandeling van de overeengekomen regionalisering moest voorbereiden, nog niet is opgestart.

Ook de heer Mark Van der Poorten betreurt dat het Vlaams Parlement vooralsnog weinig invloed kan uitoefenen op de regionalisering van de basiswetgeving. Daardoor kunnen een aantal belangrijke voorstellen uit het CBO-rapport niet worden uitgewerkt. Vanuit de CVP-fractie zal verder worden aangedrongen op de regionalisering van de basiswetgeving.

De spreker vindt het lovenswaardig dat de minister het initiatief heeft genomen tot het opstellen van een "proeve van Vlaams gemeentedecreet", door een groep onder leiding van professor De Schouwer. Zijn er hier al resultaten van beschikbaar ? Welke waren de krachtlijnen van de opdracht die aan de wetenschappers werd meegegeven ? Gaat het om een loutere 'vertaling' van de bestaande gemeentewet of werden er andere invalshoeken aangereikt ?

Gemeentelijke financiën

De heer Herman De loor merkt op dat de algemene financiële toestand van de gemeenten verbeterd is. De beursgang van Dexia heeft hiertoe sterk bijgedragen. Het is de verdienste van de minister dat

hij heeft aangegeven dat de vrijgekomen middelen hoofdzakelijk voor schuldafbouw moesten worden aangewend. Dankzij de schuldafbouw komen er in de gemeenten middelen vrij om een beleid mee te voeren.

De heer Francis Vermeiren is van oordeel dat de inspanningen die de gemeenten leveren met het oog op het handhaven van het begrotingsevenwicht, geen verdienste van de minister zijn maar enkel van de lokale besturen zelf. Verder meent hij dat de gemeentelijke autonomie werd aangetast door de onderrichting dat de gemeenten de vrijgekomen middelen in het kader van de beursgang van het Gemeentekrediet bij voorkeur moeten besteden aan schuldafbouw.

De heer Mark Van der Poorten stelt dat de beursgang van het Gemeentekrediet de lokale besturen tot tweemaal toe een financiële meevaller heeft opgeleverd. Door de minister werden er telkens richtlijnen gegeven om de extra middelen in eerste instantie te gebruiken voor schuldafbouw. Werden die richtlijnen ook daadwerkelijk opgevolgd ? Is de schulddispositie van de gemeenten erdoor verbeterd ?

Herindexatie provinciefonds

De heer Mark Van der Poorten stelt met genoeg vast dat het provinciefonds, in tegenstelling tot de voorbije twee jaar, opnieuw geïndexeerd wordt. Decretale afspraken zijn er om nageleefd te worden.

Gemeentefonds

De heer Mark Van der Poorten merkt op dat de stelselmatige toename van het gemeentefonds terecht een constante in het beleid is. Heel wat gemeenten hebben het moeilijk om op financieel vlak de touwtjes aan elkaar te knopen. De vele taken die aan gemeentebesturen worden opgelegd eisen een steeds zwaarder wordende financiële tol. De zekerheid die de stijging van het gemeentefonds biedt is vandaar absoluut noodzakelijk. Hoe evolueert de financiële situatie van de lokale besturen en in het bijzonder van de grote steden ? Is er daar een verbetering ten goede merkbaar ?

Doorstorting aanvullende belastingen op de federaal geïnde personenbelasting en onroerende voorheffing

De heer Herman De Loor stelt met genoeg vast dat er op dit vlak vaste termijnen worden gehanteerd en dat die ook gerespecteerd worden.

neer een gemeentebestuur de aanwervingsregels niet respecteert.

De heer Francis Vermeiren is van oordeel dat er op lokaal vlak degelijke maar niet noodzakelijk vergelijkende examens moeten worden georganiseerd. Hij meent verder dat de objectiviteit evenmin gegarandeerd is wanneer de examens uitgaan van het Vast Wervingssecretariaat of de VDAB. Bovendien moeten politici hun verantwoordelijkheid niet voortdurend afschuiven naar anderen.

De heer Mark Van der Poorten vraagt of er inzake de voorgenomen oprichting van een Vlaams wervingssecretariaat enig overleg heeft plaatsgevonden tussen de minister van Binnenlandse Aangelegenheden en de lokale besturen. Zijn de lokale besturen vragende partij voor een dergelijke dienst ? Op het terrein doen meer en meer gemeenten een beroep op de VDAB. Bovendien is er een tendens om niet enkel met vergelijkende examens te werken. Het probleem met dergelijke examens is dat de eerstgeslaagde niet noodzakelijk zijn woonplaats in de gemeente heeft en men hem of haar vervolgens verplicht in de gemeente te komen wonen. Een objectivering van de werving is weliswaar positief maar vergelijkende examens zijn niet zaligmakend. Men zou aan de hand van profielschetsen ook eerder gericht moeten kunnen recruter.

Personeelsbeleid – sectoraal akkoord van 18 juni 1993

De heer Francis Vermeiren stelt vast dat nog steeds één derde van de 308 Vlaamse gemeenten het sectoraal akkoord van 1993 niet toepast. Welke moeilijkheden ondervinden de gemeenten op dit vlak ? Welke ondersteuning zal de minister in dit kader aan de gemeenten aanbieden ?

Volgens de heer Mark Van der Poorten hebben de lokale besturen het sectoraal akkoord van 1993 nog niet helemaal verteerd. De maatregelen voorgesteld in het sectoraal akkoord 1995-1996 zullen de problemen zeker niet vereenvoudigen. De spreker vraagt welke krachtlijnen de minister vooropstelt in dit verband. De diverse maatregelen zoals loopbaanonderbreking en vierdagenweek zijn in een lokaal bestuur met een beperkt personeelsbestand niet altijd toepasbaar en leiden niet steeds tot een dienstverbetering of een hogere efficiëntie.

Verdieping van de lokale democratie

De heer Francis Vermeiren stelt vast dat een Vlaamse adviescommissie adviezen zal moeten uit-

brengen over de inhoud en de vorm van volksraadplegingen. Twee van de vijf leden van die commissie zijn ambtenaren. Waarop wacht het College van Secretarissen-generaal om een voordracht te doen ? Intussen neemt de minister volgens de spreker betwistbare en arbitraire beslissingen, zoals de beslissing om een door de gemeente Olen gevraagd referendum nietig te verklaren. De bouw van een verbrandingsoven in de gemeente zou volgens die beslissing niet van voldoende gemeentelijk belang zijn.

Intercommunales

De heer Francis Vermeiren vraagt wanneer de Vlaamse regering het reeds lang aangekondigde decreet inzake de intercommunale samenwerking aan het Vlaams Parlement zal voorleggen. Terwijl in de directiecomités van de intercommunales reeds versies van het ontwerp circuleren, blijft het Vlaams Parlement op zijn honger zitten.

Bestuurskracht van de gemeenten

De heer Herman De Loor vraagt zich af of de Vlaamse gemeenten met minder dan 10.000 inwoners (114 in totaal) nog wel kunnen beantwoorden aan datgene wat de bevolking van haar lokaal bestuur verwacht. Weliswaar hangt de bestuurskracht niet alleen af van het aantal inwoners. De spreker is verheugd dat de minister zich voorneemt een aantal parameters te laten ontwikkelen om de bestuurskracht te kwantificeren. Als men over die gegevens beschikt moet men de moed opbrengen om er de nodige conclusies uit te trekken.

De heer Francis Vermeiren stelt vast dat men parameters wil ontwikkelen om de gemeentelijke bestuurskracht te meten. Hij betwijfelt of die bestuurskracht wel meetbaar is. Er zou daarbij ook rekening worden gehouden met de verwachtingen van de bevolking. Het lijkt de spreker moeilijk haalbaar om hieromtrent een algemene bevraging van de bevolking te organiseren. Gesteld dat de bestuurskracht toch meetbaar zou zijn, wenst de spreker te weten wat men met de resultaten van de aangekondigde studie zal aanvangen. Schuilt hierin niet de aanzet tot een nieuwe fusie-operatie ?

Kwaliteitscontrole in de lokale besturen

Volgens de heer Francis Vermeiren gaat het hier om een eenvoudig probleem. De lokale bestuurders hebben er immers alle belang bij een goed product af te leveren. Wanneer de kwaliteit ondeugdelijk is, zal de cliënt zijn conclusies trekken

en dat zij met het resterende bedrag alle kosten voortvloeiend uit hun mandaat moeten dragen. Een raadslid dat zijn mandaat op een normale manier vervult moet dan ook uit eigen zak bijbetalen. De spreker hoopt dat deze aspecten nog voor de verkiezingen van 1999 kunnen worden geregeld. Verder merkt hij op dat er eerst een betere verloning van de mandatarissen moet komen vooraleer men een cumulatiebeperking zou opleggen.

De heer Francis Vermeiren merkt op dat het statuut van de mandataris tot nader order een federale aangelegenheid is. De beslissing om een volwaardige vergoeding aan burgemeesters en schepenen toe te kennen moet op federaal niveau worden genomen. De spreker is van oordeel dat lokale mandatarissen die zich inzetten voor hun taak ook een betere vergoeding moeten krijgen. Anderzijds zal men de mandatarissen die zich onvoldoende inzetten niet aanmoedigen door hen beter te betalen.

De spreker haalt het VLD-standpunt aan, waaruit blijkt dat de verbetering van het statuut van de mandataris moet worden gecompenseerd door een vermindering van het aantal uitvoerende mandaten. Verder merkt hij op dat in de huidige politieke omstandigheden de publieke opinie zeer kritisch staat tegenover extra voordelen die aan politici worden gegeven. Dat mag evenwel geen reden zijn om het dossier voor zich uit te blijven schuiven, zij het dat enige voorzichtigheid geboden is. Ten slotte meent de spreker dat het beleid van de minister inzake de vergoedingen aan mandatarissen niet altijd van rechtlijnigheid getuigt. Enerzijds kant de minister zich tegen een verhoging van de vergoedingen aan de leden van de bestendige deputaties, terwijl er in de beleidsbrief een pleidooi in de omgekeerde zin wordt gehouden.

De heer Mark Van der Poorten wijst erop dat de functie van burgemeesters en schepenen het afgelopen decennium sterke wijzigingen heeft ondergaan. Het is niet langer mogelijk die functie als een hobby uit te oefenen. De vraag is evenwel of een professionalisering van deze mandaten – in de zin van een voltijdse opdracht – een optimale oplossing is. Er zou vooreerst duidelijkheid moeten komen over de manier waarop een gemeentelijk mandaat best wordt ingevuld, zoals tevens dient uitgeklaard te worden welke rol en taken de lokale besturen in de toekomst moeten vervullen. Inzoverre is het niet evident dat gemeenten met een voltijdse burgemeester noodzakelijkerwijs beter bestuurd worden dan gemeenten waar dit niet het geval is.

De heer Georges Cardoen vindt een regeling van de cumulatie van een vervangingsinkomen met de inkomsten uit een lokaal mandaat dringend noodzakelijk. Voor een dergelijke regularisatie moet artikel 19 van de gemeentewet op het federale vlak aangepast worden. Indien dat niet gebeurt, kondigt de minister in zijn beleidsbrief een gedoogbeleid aan ten aanzien van gemeenten die zelf een vergoeding toekennen aan de mandatarissen voor de geleden schade. De spreker is van oordeel dat men de gemeenten straft als men er niet in zou lukken het genoemde artikel 19 te wijzigen.

Vooraleer men zich zou uitspreken over een professionalisering van gemeentelijke uitvoerende mandaten, moeten er volgens de spreker duidelijke taakafspraken worden gemaakt tussen de burgemeester en de gemeentesecretaris. Het is aan de burgemeesters en de schepenen om het beleid uit te stippelen en zeker niet om administratieve taken te behartigen. Verder verwijst de spreker naar de stelling in de beleidsbrief dat de complexiteit van het beleid in de kleine gemeenten vergelijkbaar is met de steden. Hieruit zou men kunnen afleiden dat de presentiegelden in grote en kleine gemeenten op hetzelfde niveau moeten liggen. Deze redenering kan evenwel ook worden doorgetrokken naar de burgemeesters en schepenen.

Vorming en ondersteuning van gemeenteraadsleden en lokale ambtenaren

De heer Herman De Loor is verheugd dat er in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vormingsprogramma's zullen worden opgezet voor gemeenteraadsleden. Dergelijke programma's zijn nodig gelet op de steeds hogere eisen inzake bekwaamheid en inzet die er op lokale mandatarissen rusten. Ook de oproep die de minister zal doen om de gemeenteraadsfracties vanuit de gemeentebesturen materieel en infrastructuur bij te staan is een goede zaak, in het bijzonder voor de oppositiefracties.

De heer Mark Van der Poorten is er voorstander van om de inspanningen voor vorming van lokale ambtenaren op te drijven. Gelet op de toenemende taken voor de gemeentebesturen en de complexiteit ervan (structuurplannen, planningsprocessen, woonbehoeftestudies, ...) is er onder meer nood aan een betere opleiding voor huisvestingsambtenaren en stedenbouwkundigen. Goed opgeleide ambtenaren zijn ook nodig om meer weerwerk te kunnen bieden aan de studiebureaus, waarop de gemeenten meer en meer een beroep moeten doen. Een gedegen vorming en opleiding van het lokale personeel is ten slotte cruciaal in de percep-

betrokken faciliteitengemeenten. De minister benadrukt dat de faciliteiten er kunnen zijn voor de burgers maar niet voor de bestuurders.

Wat het toezicht over de faciliteitengemeenten betreft, is de situatie sinds de splitsing van de provincie Brabant sterk vereenvoudigd. Vanuit de provincie Vlaams-Brabant gebeurt er alleszins een beter en correcter toezicht dan vroeger. Het is de gouverneur van Vlaams-Brabant die inzake het toezicht zal optreden als commissaris van de Vlaamse regering en die dus met zijn diensten uitvoering zal geven aan de omzendbrief.

De heer Francis Vermeiren vraagt hoe de minister zal optreden tegen burgemeesters die publiekelijk hebben verklaard geen rekening te zullen houden met de verstuurde en nog te versturen omzendbrieven. Zullen zij worden terechtgewezen? Wat is de positie van de adjunct-gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant?

De minister herhaalt dat de gouverneur van Vlaams-Brabant in deze aangelegenheid optreedt als commissaris van de Vlaamse regering. Iedere bestuurshandeling die in tegenstrijd is met de omzendbrief zal worden vernietigd. De minister heeft wel al veel verbale weerstand tegen de omzendbrieven vernomen, maar nog geen weerstand in concrete dossiers.

Regionalisering van de basiswetgeving

De regionalisering is volgens de minister absoluut nodig om tot homogene bevoegdheidspakketten te komen. De minister verwijst naar een onderzoek onder leiding van professor De Schouwer, die een algemene bevraging organiseerde van enerzijds lokale mandatarissen en anderzijds lokale uitvoerende ambtenaren. Op die manier wordt informatie verzameld die ook nuttig kan zijn bij het opstellen van een "Proeve van Vlaams gemeentedecreet". Die Proeve kan verder worden uitgewerkt dankzij een krediet dat voorzien is in de globale enveloppe voor het wetenschappelijk onderzoek, die onder de bevoegdheid van de minister-president valt. De gunningsprocedure werd intussen gestart en de offertes kunnen tot einde januari 1998 worden ingediend. Tegen einde 1998 zou er een concrete tekst klaar moeten zijn. Op die manier zal een groot stuk van de voorbereiding van een Vlaams gemeentedecreet zijn afgerond, dit in afwachting van de regionalisering van de gemeentewet.

Gemeentefinanciën

De minister benadrukt dat de financiële situatie van de gemeenten verbetert. Zij hebben tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan het behalen van de Maastrichtnorm.

De minister maakt melding van een eerste onderzoek naar de evolutie van de financiële situatie van de gemeenten. De administratie neemt zich voor het komende jaar een globale analyse op te maken van de evolutie van de gemeentefinanciën.

Met betrekking tot de beursgang van het Gemeentekrediet, zal de administratie Binnenlandse Aangelegenheden een overzicht bezorgen van de resultaten, uitgesplitst per gemeente. Deze cijfergegevens zijn opgenomen in de bijlagen van dit verslag.

Investeringsfonds – niet-opgebruikte middelen

De minister stelt dat het investeringsfonds voor gemeenten de mogelijkheid biedt om gedurende enkele jaren middelen op te sparen met het oog op de uitvoering van grote werken. Volgens de minister worden de middelen uit het investeringsfonds jaarlijks voor ongeveer 80% opgebruikt. Een deel van de gemeenten opteert voor overdrachten.

Op vraag van de heer Francis Vermeiren verduidelijkt de minister dat de administratie Binnenlandse Aangelegenheden via Internet informatie verspreidt over de trekkingsrechten per gemeente en het aandeel dat effectief opgebruikt wordt. Het niet-opgebruikte gedeelte blijft alleszins ter beschikking van de betrokken gemeente.

Doorstorting aanvullende gemeentebelasting

Op dit vlak werd er volgens de minister belangrijke vooruitgang geboekt dankzij de betaalkalender die er met de federale overheid werd overeengekomen. Het komt erop aan dit dossier verder stipt op te volgen.

Personeelsbeleid – diplomavooraarden bij aanwervingen

De minister is van oordeel dat men bij de aanwervingen de diplomavooraarden dient te respecteren, zoals overigens ook in de CAO is bepaald.

Intercommunales

De minister stelt dat het debat over de intercommunales nauw verband houdt met het CBO-rapport. Hij verwijst verder naar de omzendbrief waarin een meer openbare werking van de intercommunales ten opzichte van de gemeenten-vennoten geregeld wordt (omzendbrief BA-97/02 van 10 februari 1997).

Personeelsbeleid – deeltijdse statutaire werving

Volgens de minister zijn de deeltijdse statutaire wervingen er gekomen op vraag van een aantal gemeenten.

Personeelsbeleid – sectoraal akkoord

Volgens de minister hebben de zogenaamde krachtlijnen Kelchtermans een positieve vernieuwing gebracht. Het aantal gemeenten dat de krachtlijnen toepast bedraagt momenteel 65%. De minister is van oordeel dat het gaat om een complexe aangelegenheid, die ook raakt aan de problematiek van de openbare ziekenhuizen. Intussen worden de gesprekken op gang gebracht met het oog op een nieuw sectoraal akkoord.

Gebruikersbelasting

Deze belasting heeft tot doel de gemeenten een juridisch onderbouwd instrument te verschaffen om mogelijkheden van belastingontwijking op hun grondgebied tegen te gaan. Er wordt momenteel een onderzoek uitgevoerd om te komen tot een globale reglementering.

Aanwerving van personen met een handicap

De minister stelt dat men de aanwerving van 2,5% gehandicapten in de lokale besturen moeilijk kan verplichten. Op de vraag of de minister de gemeenten zal informeren over de aanbeveling om 2,5% gehandicapten aan te werven, antwoordt hij dat de aanbeveling voortvloeit uit een resolutie aangenomen in het Vlaams Parlement (Stuk 374 (1995-1996)). Niettemin kan de aanbeveling aan bod komen naar aanleiding van de onderhandelingen over de nieuwe CAO. In het verlengde daarvan kan de aanbeveling in een omzendbrief worden opgenomen.

Volgens de heer Francis Vermeiren bestaan er duidelijke richtlijnen in verband met de personeelsbezetting en is het wel degelijk mogelijk om op te roepen de aanbeveling in de praktijk om te zetten.

Hij verwacht evenwel dat de gemeenten niet echt enthousiast zullen reageren, hetgeen hij betreurt.

De heer Georges Cardoen beaamt dat er een reglementering bestaat die de overheid verplicht een bepaald percentage (met name 2%) gehandicapten in dienst te nemen bij de lokale besturen. In de resolutie aangenomen door het Vlaams Parlement werden de gemeenten opgeroepen om te streven naar een tewerkstelling van 2,5% gehandicapten op de totale personeelsformatie. Volgens de spreker zijn de lokale besturen het meest geschikt om die mensen, die goed en hard willen werken, op te vangen en te begeleiden.

Eeuwwisseling

De minister vindt het een interessant voorstel om de feestelijkheden in de Vlaamse gemeenten naar aanleiding van de eeuwwisseling te ondersteunen en zal de administratie Binnenlandse Aangelegenheden opdracht geven hieromtrent enig creatief denkwerk te verrichten.

III. Stemmingen

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998 (bevoegdheden van minister Leo Peeters – Binnenlandse Aangelegenheden) ⁽³⁾ wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

De verslaggever,

Mark
VANDER POORTEN

De voorzitter,

Georges
CARDOEN

³ Zie de opsplitsing van dit ontwerp van decreet over de bevoegde commissies, opgenomen in bijlage bij het verslag van de Commissie voor Financiën en Begroting (Stuk 15 (1997-1998) – Nr. 10).

fotografisch t.e.m. pag. 82